

CÂSİYE SÛRESİ 23. ÂYET İMANIMIZIN TEMELİ VE YAŞAM REHBERİ

Bismillâhirrahmânirrahîm.

Elhamdülillâhirabbilâlemin

*es-Salâtu ve's-selâmu alâ seyyidi'l-
evvelîne ve'l-âhirîne Muhammedini'l-Mustafâ
ve alâ âlihî ve sahbihî ve mentebiahû bi-
ihsânin ecmaîne't-tayyibîne't-tâhirîn.*

Emmâ ba'd:

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allahu Teâlâ hazretleri Kur'ân-ı Kerîm'in
25. cüzünün sonunda Câsiye sûresinin 23.
âyet-i kerîmesinde buyuruyor ki;

أَفَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوِيَهُ وَأَصْلَهُ اللَّهُ عَلَى عِلْمٍ
وَوَخْتَمَ عَلَى سَمْعِهِ وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَى بَصَرِهِ غِشَاوَةً
فَمَنْ يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ وَقَالُوا مَا هِيَ
إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا
الدَّهْرُ وَمَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ

Bismillâhirrahmânirrahîm.

*Efe raeyte meni't-tehaze ilâhehû
hevâhü ve edallehullâhu alâ ilmin ve hateme
alâ sem'ihî ve kalbihî ve ceale alâ basarihî*

*ğışâveten fe men yehdîhi min ba'dillâhi efe lâ tezekkerûne. Ve kâlû mâ hiye illâ hayâtüne'd-dünyâ nemûtü ve nahyâ ve mâ yuhlikünâ ille'd-dehrü ve mâ lehüm bi-zâlike min ilmin in hüm illâ yezunnûne.*¹

Sadakallâhü'l-azîm.

a. Ayetler Bizim Hayatımızın Belgeleridir

Kur'ân-ı Kerîm'in âyetleri bizim dinimizin, imanımızın, Müslümanlığımızın, hayatımızın en mühim belgeleridir. Evvelîn ve ahirinin, geçmişlerin ve geleceklerin [bilgileri] Kur'ân-ı Kerîm'in âyetleri içinde ifade olunmuş, indirilmiş.

Allahu Teâlâ hazretleri Kur'ân-ı Kerîm'i okuyup mânasını anlayıp gereğince yaşamayı, Allah'ın emirlerini tutup yasaklarından kaçınıp rızası üzere yaşayıp huzuruna sevdiği, razı olduğu kul olarak varmayı cümlemize nasip eylesin.

Efe raeyte. "Gördün mü?" Meni't-tehaze ilâhehü hevâhü. "Hevâ-yı nefsini, kendi nefsinin arzularını, isteklerini tanrı edinen kişiyi gördün mü?"

¹ 45/Câsiye, 23-24.

İnsanların ibadet etmesi gereken âlemlerin Rabbi'dir. İnsanlar kendisini yaratan, yerin göğün sahibi Allah'a ibadet etmelidirler. Allah'a ibadet etmeleri doğru. Çünkü kendilerini yaratan ve yaşamaları için rızıklarını veren, hayatın şartlarını bahşeden; havayı, suyu ihsan eden, geceyi gündüzü döndüren; rızıkları, meyveleri, hububatı, sebzeleri yaratan, büyüten hep Allah!

Bir an durduğunu düşünelim:

Bu sene hububat yok, meyve yok, sebze yok... Artık bu sene şey yetişmeyecek!

Ne olur, kesildiği zaman insanların hayatı ne olur düşünebiliyor musunuz?

Manavlarda meyve sebze yok! Fırınlara ekmek yapacak buğday, arpa, hububat yok!

Bu insanlar ne yapacak?

Yeşillik yok!

Havanın içinde oksijen kalmayıverse!..

Nefeslerini çekiyorlar. insanın içine nefes çekmesi oksijeni almak içindir.

Oksijen yok, ne yapacak?

Suyun içinde oksijensiz kalan boğulan insan gibi boğulacak. Misâli çok, bilmediğimiz bir şey değil. Kuyunun dibine karbondioksit gazı çöküyor. Birisi düştü, kurtarayım diye

inen kimse orada fazla durdu mu, kuyuya tedbirsiz indi mi karbondioksit gazı ağır olduğundan dibe çöktüğünden oraya inen yine nefes alıyor veriyor. Göğüs kafesi iniyor çıkıyor, çalışıyor ama oksijen yok; ölüyor!

Eğer Allahu Teâlâ hazretleri gökten yağmur yağdırmasa yerden pınarlardan suları fışkırtmasa [insanoğlu ne] içecek?

İnsan susuz yaşayamaz. Bütün bunları veren, bütün bu şartları, hayatın bütün imkânlarını veren âlemlerin Rabbine ibadet etmesi lazım.

Kendisini de yaratan Allah. Kendisinin vücudunu da çalıştıran Allah. İnsan kendi vücudunu kendisini çalıştırmıyor, biliyorsunuz. Bizim çalışmadan haberimiz bile yok. Kalbimiz çalışmaya devam ediyor, beynimiz çalışmaya devam ediyor, böbreğimiz çalışmaya devam ediyor... Bunlardan haberimiz yok ki! Birileri çalıştırıyor. Biz bedavacı, biz sonuçlardan istifade ediyoruz. Çalışmasa böbreği çalışmayan bir insanın kanı temizlenmiyor, adam ölüyor. Böbrek değiştiriliyor vs. Bulursa buluyor, bulamazsa ölüyor. Kalbi çalışmayan bir insan çok kısa bir zamanda ölüyor. Beyni

çalışmayan bir insanın zaten beyni çalışmadığı zaman hiçbir kıymeti kalmıyor.

Demek ki dışımızdaki içimizdeki bütün imkânları bütün nimetleri, her şeyimizi parasız olarak bedava olarak bize ihsan eden Allah!

Bizim bir kulluk yapmamız gerekmez mi? Allahu Teâlâ hazretlerine kul olmamız, şükretmemiz, hamd etmemiz, ibadet etmemiz çok tabii değil mi? Bundan daha tabii ne olur?..

Ama insanlar Allah'a ibadet etmiyorlar da başka şeyleri kendilerine ilah ediniyorlar, mabut ediniyorlar, tanrı ediniyorlar; onlara tapıyorlar.

b. Allah (cc) Dışında Tanrı Edinenler

Rabbimiz burada buyuruyor ki;

Efe raeyte meni't-tehaze ilâhehû hevâhü. “Kendisine tanrı olarak ibadet edilecek varlık olarak hevasını seçeni gördün mü?”

Heva ne demek?

Heva: İnsanın içinden gelen arzular.

İnsanın nefsi, kendisi, egosu var. İçinden bazı arzular geliyor:

“Şu anda canım yemek istiyor, çok susadım, uykum geldi, biraz istirahat etmek istiyorum...”

İnsanın içinden arzular, çeşitli istekler, nefsinin istekleri geliyor. Biz de bunları yapıyoruz. Nefsimiz su isteyince su arıyoruz, paramız varsa gidiyoruz alıyoruz. Su, soda veya başka bir meşrubat içiyoruz. Canımız istedi, çok susadık. Karnımız acıkınca çarşığı dolanıyoruz; ekmek, peynir sucuk, pastırma alıyoruz ya da hazır kebab, burger, bir şeyler buluyoruz, yiyoruz. Nefsimiz içerden yemeği arzu etti: “Karnım acıktı, yemek istiyorum...” diyor. Biz de nefsimiz; “Karnım acıktı.” dedi diye, içimizden istedi diye gidiyoruz, para veriyoruz, yiyecek malzemesini alıyoruz.

“Tamam mı, doydun mu, tatmin oldun mu?”

“Tamam, doydum.” deyinceye kadar yediriyoruz.

Ha babam, ye babam, de babam yiyoruz.

“Yemek de yedikten sonra canım çay istiyor...”

Bir de çay getiriyorsun.

“Bir tane daha içer misin, bir tane daha içer misin?..”

İçiyor.

“Bu arzun da tamam mı?”

“Tamam.”

“Şimdi ne istiyorsun?”

“Şimdi ağacın gölgesinde, çimenin üstünde bir uzanmak istiyor canım. Mahmurlaştım, şöyle bir uzansam. Sabahleyin de erken kalkmıştım. Uzun da yol çekmiştim. Bir uyu-sam...”

“Tamam, yat.”

Yatıyor, tatlı bir uyku çekiyor, kalkıyor geriniyor.

“Şimdi ne istiyorsun? Karnın tok, dinlendin, her şeyin yerli yerinde!..”

“Şimdi eğlence istiyorum. Şimdi artık canım eğlenmek istiyor, nefsim eğlenmek istiyor...”

“Nerede eğlenmek istersin?”

Adamın alışkanlıklarına göre eğleneceği yer kafasından geçmeye başlıyor: İçki içmek istiyorsa meyhaneye heves ediyor. Sinemaya heves ediyor, tiyatroya heves ediyor, mûsiki ziyafeti verilen yere heves ediyor. Veyahut ahlâkının alçaklığına, yüksekliğine göre disko-teke gidip dans etmek istiyor, bar pavyon istiyor vs.

“Daha ne istiyorsun?”

“Şu adamı dövmek istiyorum...”

“Döv! Hadi bir kavga çıkart, vur kafasına! Bir tane burnunun üstüne indir, bir tane devir!.. Daha ne istiyorsun?”

“Herkes bana tâbi olsun istiyorum!”

“Daha ne istiyorsun?”

“Şunu istiyorum bunu istiyorum...”

İnsanın nefsi boyna bir şeyler istiyor. İnsan da boyna onun dediğini yapıyor.

Onun dediğini yapması lazım mı yoksa Rabbinin isteğini mi yapması lazım?

Yaratanının, yeri göğü yaratan Allah'ın buyruklarını mı tutması lazımdı yoksa içinden nefsi ne istiyorsa onu mu dinlemesi lazımdı?

Evela yeri göğü yaratan âlemlerin Rabbi, Rezzâk, rızkı veren, yaşatan, öldüren Allah'a kulluk etmek lazım!

Allah ilk vazife olarak insanlara kendisine kulluk etmeyi emretti, ilk iş Allah'a kulluk edecek!

Sonra Allahu Teâlâ hazretleri kulların yaşaması için nefsinin meşru isteklerini yapmasını da tavsiye ediyor ve bazen emrediyor.

“Kulum! Helalinden kazan, ye. Müsaade ediyorum. Makul bir miktarda otur, uyu. Mü-

saade ediyorum. Ama namaza kalk, ama ibadetini yap! Belirli sınırlar içinde benim istediğim ölçülerde ye, helalinden ye; haramdan yeme. Uyu, benim istediğim miktarlarda, zamanlarda uyu. Kalk, dediğim zamanlarda kalk, bana ibadet et! Evlen, iş kur, yuva kur...”

c. Allah'ın Kanunları Hatasız Yaşamamız İçindir

Allah belli ölçüler içinde müsaade ediyor ve bu ölçülerin kanunlarını koyuyor.

Niçin?

İnsanoğlunun hatasız, doğru yaşamını öğretmek için! Yaşamın doğru ve güzel olmasını öğretmek için Allah kanun koyuyor.

“Kulum şu kadar uyusan uygundur, fazlasını uyursan zarardır. O vakitte kalkman senin için faydalıdır, uyursan zararlıdır. Şu maddeleri yemen senin için zararlıdır. Bunları yersen hasta olursun; böbreğin bozular, kalbin bozular, karaciğerin bozular, siroz olursun. Alkolik olursun, esrarkeş olursun, sıhhatini kaybedersin... Bunları yeme kulum. Evleneceksen evliliğini ahlâkî çizgiler içinde, herkesin beğeneceği takdir edeceği bir tarzda sağlam [yap]. Gayrimeşru yollarla edepsizlik

tarafına sapma. Çünkü o; toplumu bozar, insanları bozar, nesli, ahlâkı bozar. O da senin zararına olur. Kulum! Öyle yapma!..” diye Allahu Teâlâ hazretleri her şeyi hakîmâne, yerli yerince, en güzel tarzda olması için emrediyor.

Allahu Teâlâ hazretlerinin emirleri insanın faydasına ve hayatının güzel olmasına, mutlu olmasına, saadet-i dâreyne ermesine; hem bu dünyada hem âhirette bahtiyar olmasına vesile olan güzel emirler, faydalı emirler.

İnsanoğlu bunları kabul ederse hem bu dünyada rahat ediyor hem de âhirette ebediyen rahat edecek, ebediyen mutlu, ebediyen bahtiyar olacak. Cenneti kazanacak, büyük nimetleri kazanacak; ne kadar güzel. Bunları yapmadığı zaman, dünyada Allah’ın emirlerini tutmadığı zaman, Allah’ın emrine göre yaşamadığı zaman hem dünyası zindan olacak. Oluyor, görüyoruz, insanoğulları Allah’tan korkmadığı zaman birbirlerini nasıl parçalıyorlar, nasıl öldürüyorlar, nasıl eziyorlar, nasıl zulmediyorlar... Görüyoruz. Çok misal var, gazeteyi aç gör. Katilleri, canileri, hırsızları, çeteleri, ahlâksızları, edepsizleri,

savaşları, zulümleri Afrika'yı, Kongo'yu gör. Bunlar olmadığı zaman insanoğlunun dünyası zehir oluyor, âhireti de ebedî hüsrân oluyor. Ebedî ziyan oluyor, cehennem oluyor. Ne kadar yanlış!

O zaman insanoğlunun; yeri göğü yaşatan Allah'ın, her şeyi bilen Allah'ın emirlerini tutması lazım. Her şeyi biliyor.

Muhterem kardeşlerim!

Biz bir şeyi güzel yapmak için bir bilene sormuyor muyuz? Uzman aramıyor muyuz? O işi en iyi bilen insana gidip para verip de ondan akıl almıyor muyuz? Hukuktan mesele soracak olsak avukata gitmiyor muyuz? Sağlıktan sorunumuz olsa doktora gitmiyor muyuz? Ev yaptıracak olsak mühendise gitmiyor muyuz kardeşim? Her şeyi uzmanına sormuyor muyuz?..

İnsanoğlu dişi yaptırmak için nalbanta mı gidiyor?

Dişçiye gidiyor!

Saçlarını kestirmek için terziye mi gidiyor?

Berbere gidiyor!

Her işin iyi bilenine gidiyoruz. Terzinin de iyisini arıyoruz: "Aman iyi bir terzi olsun.

Güzel bir kesim biçim olsun. Üstüme kalıp gibi otursun, rahat olayım. Çok güzel olsun...” diye her şeyin güzelini arıyor. Kadınlar terzi terzi dolaşüyor. Erkekler de dükkân dükkân dolaşıyor, kendisinin ayağına uygun ayakkabı arıyor vs.

Her şeyin uzmanını arıyoruz da yeri göğü yaratan, her şeyi bilen Allah’ın tavsiyelerini niye aramıyoruz?

“Yâ Rabbi! Sen yeri göğü yarattın, beni yarattın! Ben nasıl yaşayayım yâ Rabbi! Bu dünyada yaşamanın en güzel şekli, en uygun şekli nedir?” diye bizim kendimiz aramamız lazım. Allahu Teâlâ hazretleri lütfuyla peygamber gönderiyor. Keremiyle, rahmetiyle kitap indiriyor, kutsal kitap indiriyor, vahye diyor.

Kullarına güzel şeyleri emrediyor:

“İçki içmeyin!”

“İçki içmeyin!” sözü fena mı?

Güzel!

“Zulüm yapmayın, zulüm etmeyin, zulumun her çeşidini ben haram kıldım!..” [sözleri] fena mı?

Güzel!

“Hırsızlık yapmayın, zina yapmayın!”
[sözleri] fena mı?

Güzel!

“Kumar oynamayın, yasak!” [sözü] fena mı?

“Yalan söylemeyin!..”

Her şeyi güzel!

İnsan bu güzelleri bırakıyor, içinden gelen buyrukları tutmaya başlıyor. İçinden gelen buyrukların da ipi sapı yok. Bir astarı yok. İstersen sor adamlara:

“Senin şimdi canın ne istiyor?”

Ne kadar saçma laflar söyleyecek!

Al bir arkadaşı, konuşur. Gizli kamerayla söylediklerini çek. Her insanı çarşıda sorguya çek:

“Yahu elinde imkân olsa hiç kimse sana karışmasa polis de müdahale etmese hapis tehlikesi de olmasa ne yapardın?”

Ne kadar saçma, ne kadar olmadık, yersiz, mantıksız, ne kadar başka insanların zararına, ne kadar acayip arzular çıkıyor! Bu arzuların kaynağı insanın nefsi. Nefs, içindeki varlık. Çünkü içinden geliyor.

“Karnım acıktı. Uykum geldi. Eğlence istiyorum...”

Bütün bu istekler içinden gelmiyor mu?

Bu istekler sınırsız, ölçsüz, dengesiz:

“Şimdi canım yatmak istiyor.”

Yahu şimdi yatma sırası mı?

“Şimdi canım yemek istiyor.”

Şimdi yemek sırası mı?

“Şimdi canım çalışmak istemiyor.”

Çalışmadan olur mu?

“Dersleri hiç okumak arzu etmiyorum.”

Dersleri okumadan mezun olunur mu?

“Dükkâna gitmek istemiyorum. Canım işe gitmek istemiyor. Bugün yatmak istiyorum...”

Çalışma zamanında yatmak olur mu?..

Etrafındaki akıllı uslu insanlar, insana yanlış bir şey istediği zaman söylüyorlar. Diyorlar ki;

“Böyle yapma yahu!”

Seven, öpen, büyüten besleyen çok sevdiği kesin olan annesi söylüyor çünkü babası söylüyor, kardeşi söylüyor yakını söylüyor. İyiliğini isteyen samimi dostu söylüyor. Ama dinlemediği zaman da belasını buluyor.

“Yahu arabayı böyle hızlı sürme!..”

Dinlemiyor:

Güm! Bir gün arabayı bir yere vuruyor.

“Eğer akıllıların nasihatlerini cân u gönülden dinleyip tutmazsan bu dünya hayatı onları sana bir gün acı acı öğretir.”

“Aşırı surat yapma!” diye kaç sene önce söylediler sana! “Kırmızı ışığa, sarı ışığa dikkat et!..” diye kaç defa söylediler! Kırmızıda, sarıda geçmek olur mu? Bak bu bela ondan oldu!

“Bu içkiyi bırak!” diye sana kaç defa söylediler, bırakmadın! Bak şimdi miden delindi, karaciğerin siroz oldu. Doktorlar artık, “Bunun tamiri mümkün değil, üç ay sonra ölürsün kalırsın!” diyorlar.

“Erbabı sana kaç defa söyledi, kaç defa levhalarda gördün: Bu sigarayı içme, yarın ciğerin rahatsızlanır, kurumlanır, zifir dolar, zift dolar. İçme şu mereti, içme. Hasta olursun, kanser olursun...”

“Kanser oldum. Acaba hangi doktora gitsen de akciğer kanserini nasıl tedavi ediyorlar?..”

“Sana yıllar önce en samimi arkadaşların; ‘Bu sigarayı bırak!’ demediler mi? Niye bırakmadın, niye söz dinlemedin?! Doktorlar söyledi, arkadaşların söyledi, küçükken baban seni kovaladı. Kaç defa öğretmenin yüz nu-

marada sigara içerken yakaladı, kaç defa okulda cezayı yedin; akıllanmadın mı?..”

“Akıllanmadım!”

Bazı insanlar; nefsinin dengesiz, ölçüsüz, hesapsız, tatsız tuzsuz, saçma sapan, kanunsuz, usulsüz esassız arzularını tanrı ediniyor:

“Nefsim ne derse onu yaparım!”

Allah’ın dedikleri ne olacak?

Kâfir, müşrik, edepsiz, münkir!

Allah’ın dedikleri ne olacak?!..

“Ben kâfirim ben müşrikim ben tanımam, ben dinlemem!” diyor, bildiğini yapıyor.

Ne olur?

Dünyası âhireti mahvolur. Bazı insanlar maalesef içlerinden gelen bu arzuyu tanrı ediniyor ona tapınıyorlar, nefesine tapınıyor. Adamın tapındığı âlemlerin Rabbi filan değil; nefsi, nefsi! Hep nefsi için! Bütün ömrü boyunca her yaptığı iş şu zalim nefsinin arzularını harfiyen yerine getirmek!

Vay zalim vay, vay insafsız vay! Ömrüm boyu zulüm işledin. Haksızlıklar yaptın, millette kan kusturdun, yaka silktirdin. Yaptığın suçların, edepsizlerin, haksızlıkların, zalimliklerin haddi hesabı yok! Hanımı dövdün,

komşunu dövdün, çocuğunu dövdün, ortağını aldattın! Şöyle yaptın böyle yaptın...

Ne olacak, senin düzelmen nasıl olacak?

“Hocam! Gel buna nasihat etme, bunu teneşir paklar!”

“Teneşir paklar.” ne demek?

Adam geberince ancak millet bundan kurtulur. Başka türlü bunun bu huyları geçmez, demek

“Teneşir paklar.” ne demek?

Ölünce millet bundan kurtulur, demek.

Tabii ölünce de kurtulmuyor. Bir de ölümden sonraki tarafı var. Öldüğü zaman kabrinde azap görünce etrafındaki kabirler onun feryadından rahatsız oluyorlar. Onun için müslüman ile kâfirin yan yana gömülmesi doğru değil. Onun için müslüman mezarlığının ayrı olması lazım. Azabı çektikçe feryadı basıyor; yandaki kabirdeki de o feryattan korkuyor, ürperiyor, üzülüyor. Onun için Osmanlı şairlerinden birisi ölen birisi için demiş ki;

d. Zalim İnsanın Dünya ve Ahiret Hali

Ne kendi eyledi rahat ne halka verdi huzûr

*Yıkıldı gitti cihândan dayansın ehl-i
kubûr*

“Ne kendisi rahat etti...”

Çünkü kötü insanın kendisi de rahat etmez. Gangster, mafya gibi çifte tabancayla korkar. Onun da huzuru, rahatı yoktur. Kuşkulu yatar, kuşkulu gezer. Etrafa çok iyi bakmak zorunda. Çünkü düşmanları kısıtırır diye. Stresli, gerilimli, tatsız bir hayatı var.

*Ne kendi eyledi rahat ne halka verdi
huzûr*

Etrafına da zarar verdi, huzur vermedi. Huzuru berbat etti vs. Öldü.

*Yıkıldı gitti cihândan dayansın ehl-i
kubûr*

Öldü ama şimdi kabirdekiler tahammül etsin bakalım onun hâline. Allah saklasın. Öldükten sonra da topluma zararı devam eder durur. Kötü âdet koydu. O âdet oldu. O âdeti şurada cesedi duran, şu kabirde, şu mezarda yatan şu herif çıkartmıştı. Kötü âdeti uygulandıkça zararı devam eder, kendisine günahı devam eder.

*Efe raeyte meni't-tehaze ilâhehû
hevâhü ve edallahullâhu alâ ilmin.* “Hevâ-yı
nefsini kendine put edinen, tanrı edinen in-

sanı Allahu Teâlâ hazretleri saptırdı, bir bilgiye göre dalalete sevk etti." *Ve hateme alâ sem'ihî ve kalbihî.* "Kulağını, işitme duygusunu mühürledi. Kalbinin idrak imkânını dumura uğrattı, iptal etti."

Bu adam artık laf dinlemez çünkü Allah işitme duygusunu iptal etti. Kalbini mühürledi. Bu adam laf anlamaz, idrak etmez.

Neden?

Çünkü nefesine tapıyor, Allah da ceza olarak onu bilerek öyle saptırdı. Onun da artık işitme duygusu mühürlendi. Nasihat kabul etmeyecek bir duruma düştü ve gönlü de kardı. Artık güzel kararları verecek bir iç âlemi de kalmadı.

Ve ceale alâ basarihî ğışâveten. "Allah gözüne de perdeyi çekti, gerçekleri de görmesi mümkün değil."

"Adam görüyor yahu, uzaktan görüyor..."

O görmek değil. Gerçekleri görmüyorsa bir insan kördür. Artık onun basireti kapalı. Dünyada önünü görmesi, ardını görmesi mühim değil. Gerçekleri görmüyorsa dinin gerçeklerini görmüyorsa kör demektir.

Basiretini bağladı, perdeledi.

Fe men yehdîhi min ba'dillâhi. "Allah bu cezayı verdikten sonra artık bunu kim doğru yola çekebilir, sevk edebilir?"

Bu neden oldu?

O; nefisini put edindi, kötü arzularına esir oldu, onları yaptı. Allah da cezasını verdi. Artık onu kim doğru yola sevk edebilir! Böyle gidecek.

Efe lâ tezekkerûne. "Bu sözlerden uyanmıyor musunuz, hatırlamanız gereken gerçekleri hatırlamıyor musunuz?"

"Ey bu âyetleri duyanlar! 'Bu sözlerden ibret alarak nefse tapmamak lazım. Allah'a itaat ve ibadet etmek lazım. Bu nefis insanı felaketten felakete sürükler. Aman derleyin toparlayın!..' demiyor musunuz?!.."

Efe lâ tezekkerûne. "İbret almayacak mısınız, nasihatten anlamayacak mısınız? Aklınızı başınıza toplamayacak mısınız, uyarılardan uyanmayacak mısınız? Hatırlatılan şeyleri aklınıza yerleştirip de ona göre hareket etmeyecek misiniz?.."

Ne demek?

"Aklınızı başınıza toplayın!" demek.

Bu soru ne demek?

“Aklınızı başınıza toplayın, öğüdü anlayın, nefsinize uymayın, Allah’a güzel kulluk etmeye çalışın!” demek.

Muhterem kardeşlerim!

Yapan; Allah’a güzel kulluk eden, nefse yüz vermeyen, nefsin hevasına uymayan kurtulur.

Yapmayan; yapmayanın akıbetinin ne olduğunu Allah, bu âyet-i kerîmede bize bildiriyor:

Kulağı işitmez olur, gözü basireti bağlanır, kalbi kararır mühürlenir... Bitti, hapı yutar. Onun için bu nefsi yola getirmek lazım, nefsin hevasına, arzularına kapılmamak lazım, uyanık olmak lazım.

Muhterem kardeşlerim!

Tasavvuf dediğimiz, tarikat dediğimiz eğitim niçindir?

Tasavvuf eğitimi, tarikat eğitimi; nefis dizginlensin, insan nefsin arzularına kapılmamayı öğrensin diye bir eğitimidir. Tasavvuf eğitimi, insanın nefsini yenmesini öğrenmek ilmidir. Tasavvuf, bu âyet-i kerîmeyi uygulayıp bu âyet-i kerîmeye göre aklını başına toplama ilmidir. *Efe lâ tezekkerûn* [âyetini]; “Yâ

Rabbi! Nasihati anladım, tutacağım. Evet, anladım, işittim. Kabul yâ Rabbi!” tarafıdır.

Bu nefis dizginlenecek, terbiye olacak, yontulacak, zabt ü rabt altına alınacak. Bu nefis zabt ü rabt altına alınacak.

e. Nefsin Terbiyesi

Bu nasıl bir iş?

Kolay bir şey değil!

Sen bir insana sigara içme diyorsun da yine bildiğini okuyor. Camiye geliyor gidiyor, yine bildiğini okuyor. Zararlı olduğunu biliyor, yine bildiğini yapıyor. Sigarayı bırakmak kolay değil. Bir alışkanlığını bırakmak kolay değil. Nefsinin arzuları peşinde sürüklenmemeyi öğrenmek kolay değil. O cereyanlar, kuvvetli cereyanlardır. İnsan o cereyana o akıma kapıldı mı sürüklenip gider. Bu iş çok ciddi bir iştir, hayatî, önemli bir iştir. Çok dikkat etmek gereken bir iştir. Bu, sıkı bir eğitim ister. Sıkı eğitim olmadığı zaman eğitimsiz olan insan bu hatalara düşer. Başını taştan taş çarpar, felaketten felakete uğrar. Dünyası âhireti mahvolabilir. Allah saklasın.

Nefsin terbiyesi çok mühim bir iştir!

Çünkü insanoğlu nefsini put yapıyor put. Allah'a karşı Allah'ı bırakıp tapındığı bir başka put yapıyor, tanrı yapıyor. Hâşâ, tanrıyı dinler gibi [dinliyor].

Çok insanlar Allah'a itaat eder gibi nefsinin sözünü dinliyor. Yüzde doksan dokuz! Brisbane şehrini topla: Yüzde doksan dokuzdan bile fazlası nefsinin arzusunu yapıyor. İstanbul şehrini topla: Yüzde doksan dokuzdan fazlası nefsinin arzusunu yapıyor. Çok insan mahvoluyor. Çok insan çok zarar görecek. Çok az insan kurtuluyor, çok az insan kurtulacak.

“Ne kadar az hocam, ne kadar az insan kurtulacak?”

Bir büyük sığır derisi olsa bu sığır derisinin rengi, kılları siyah olsa bütün kılları siyah olsa olsa olsa içinde bir tane beyaz kıl olsa yüzülmüş koca sığır derisinin postunun, bu kadar siyah kılın üzerinde bir tane beyaz kıl olsa ne kadar?

Ne kadar az!

Ötekilerin hepsi siyah, bir tane beyaz kıl ne kadar az!

İşte iyi insanlar, cennete girecek insanlar o kadar az! Nefsini terbiye edip de kurtulan insan o kadar az!

Aklını başına topla kendini kurtarmaya çalış, helâk olmaktan, mahvolmaktan, dünya ve âhiretini mahvetmekten nasıl kendini kurtaracaksan o kadar ciddi olarak bu işin peşine düş!

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

es-Selâtu ve's-selâmu aleyke yâ Resûlallah!

Subhâneke yâ Rabbî lâ ilme lenâ illâ mâ allemtenâ inneke ente'l-alîmü'l-hakîm.

Elhamdülillâhirabbilâlemîn.

el-Fâtiha!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

25 Recep 1419 / 15.11.1998

[Bütün TEFSİR DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

